

Andrzej Tucholski

Umienino, st. 3 (3a), gm. Bielsk, woj.
płockie, AZP 47-54/21

Informator Archeologiczny : badania 30, 243-244

1996

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

W roku 1996 skoncentrowano się na badaniach fortyfikacji. Czterema wykopami przecięto wały grodziska (wykop XIV, XV, XVI i XVIII). Wykop XIII założono w miejscu odkrycia wczesnośredniowiecznego skarbu srebrnego. Wykopem XVII przecięto drugie międzywałę, a wykopem XIX południowy stok grodziska w miejscu domniemanej drogi. Łącznie przebadano powierzchnię 436 m².

Wykopy przecinające wały majdanu grodziska (XIV, XV, XVI) były przedłużeniem wykopów wcześniejszych, co umożliwiło poznanie pełnej stratygrafii i konstrukcji obwarowań. Drewniano-ziemne wały wczesnośredniowieczne miały konstrukcję opartą na tzw. przekładce pilotowanej. Pod nasypem wałów wczesnośredniowiecznych zalegała warstwa kulturowa kultury Otomani-Füzesabony, zawierająca liczne zabytki. Pod nią, tuż przed stromizną stoku, odkryto resztki wczesnobrązowych konstrukcji obronnych. Przebadano wały otaczające majdan i wały zewnętrzne grodziska. Pozyskano wiele interesujących zabytków, w tym: kilkanaście tysięcy fragmentów ceramiki (przede wszystkim z początków epoki brązu), kości, narzędzia kościane, wyroby kamienne, 3 zabytki brązowe, kilkanaście zabytków żelaznych. Najważniejszym znaleziskiem jest skarb srebrny, liczący prawie 600 wyrobów (siekańce i placki, monety, ozdoby i unikalne okucie pochwy miecza), duże ilości węgla drzewnych i polepy. Badania znacznie posunęły do przodu poznanie fortyfikacji z początków epoki brązu i wczesnego średniowiecza – określono ich zasięg, budowę i konstrukcję. Analizy specjalistyczne z pozyskanego materiału zabytkowego pozwolą na dokładne datowanie obiektów, określenie chronologii stanowiska i wewnętrznej periodyzacji. Analiza osteologiczna i paleobotaniczna pozwoli odtworzyć stan środowiska naturalnego i uzyskać bliższe dane na temat gospodarki.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Okręgowym w Krośnie.

Badania nie będą kontynuowane.

TURZNO, st. 9,
gm. Łysomice,
woj. toruńskie,
AZP 38-45/124

- ślady osadnictwa kultury późnej ceramiki wstęgowej (neolit)
- ślady osadnictwa z wczesnej epoki żelaza
- ślady osadnictwa z okresu wpływów rzymskich
- osada wczesnośredniowieczna
- ślady osadnictwa nowożytnego

Badania weryfikacyjno-sondazowe w związku z projektowaną budową autostrady A-1, przeprowadzone w październiku przez dr. Wojciecha Chudziaka (Instytut Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu). Finansowane przez Agencję Budowy i Eksploatacji Autostrad. Pierwszy sezon badań. Łącznie przebadano powierzchnię 5,75 m² w 23 wykopach o wymiarach 0,5 x 0,5 m każdy.

Tylko w jednym sondażu pod warstwą humusu wystąpiła warstwa ciemnoszarego piasku, który może być interpretowany jako pozostałości warstwy kulturowej. Nie pozyskano z niej żadnego inwentarza ruchomego – całość materiału zabytkowego pochodzi z penetracji powierzchniowej.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Instytucie Archeologii i Etnologii Uniwersytetu Mikołaja Kopernika i PSOZ w Toruniu. Stanowisko zostało zakwalifikowane do nadzorów archeologicznych podczas budowy autostrady.

Ujście, st. 4,
gm. loco, woj. pilskie

patrz: wczesna epoka żelaza

UMIENINO, st. 3 (3a),
gm. Bielsk,
woj. płockie,
AZP 47-54/21

- osada wczesnośredniowieczna (XI-XII w.)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone w maju przez mgr. Andrzeja Tucholskiego (PSOZ Płock). Finansowane przez Mazowiecki Okręgowy Zakład Gazownictwa w Warszawie. Pierwszy sezon badań. Przebadano powierzchnię 318,75 m².

W części południowo-zachodniej pierwszego wykopu natrafiono na jeden obiekt osadniczy (jama 1), który ukazał się bezpośrednio pod warstwą orną. W wykopie II stwierdzono występowanie ciągłej warstwy kulturowej oraz 2 obiekty: półziemiankę (obiekt nr 2) i jamę gospodarczą (obiekt nr 3). W celu określenia zasięgu występowania warstwy kulturowej poprowadzono wąski wykop sondazowy o szerokości 1 m i długości 25 m. Na całym odcinku wykopu sondazowego występowała warstwa kulturowa. Poza licznym materiałem ceramicznym w eksplorowanych obiektach znaleziono między innymi: nóż żelazny, kabłączek skronio-

	<p>wy, przęślik gliniany, grocik tulejkowaty i fragment ostrogi. Ponieważ kulminacja stanowiska znajdowała się poza zasięgiem strefy ochronnej inwestycji, a właściciel pola nie wyraził zgody na rozszerzenie terenu badań, nie można ich było kontynuować.</p> <p>Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Płocku. Badania zakończono.</p>
<p>Unierzyż, st. 2, gm. Strzegowo-Osada, woj. ciechanowskie</p>	<p>patrz: wczesna epoka brązu</p>
<p>Wierzchuca Nagórna, st. 3, gm. Drohiczyń, woj. ~~białostockie~~</p>	<p>patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich</p>
<p>WIŚLICA, st. 1 – Grodzisko, gm. <i>loca</i>, woj. kieleckie, AZP 96-63/82</p>	<ul style="list-style-type: none"> • grodzisko wczesnośredniowieczne <p>Weryfikacyjne badania wykopaliskowe, przeprowadzone w terminie od 19 lipca do 18 sierpnia przez mgr. Jacka Koję, pod kierunkiem prof. dr. hab. Jerzego Gąssowskiego. Finansowane przez Wyższą Szkołę Pedagogiczną w Kielcach, Komitet Badań Naukowych – temat 1.5 zadanie 26 (PZB-016-07) Badania osadnictwa wczesnośredniowiecznego i architektury preromańskiej w Wiślicy.</p> <p>Badania na wewnętrznym stoku wału we wschodniej części grodziska objęły niezasypany wykop z badań Zespołu Badań nad Polskim Średniowieczem Uniwersytetu Warszawskiego i Politechniki Warszawskiej, na całej jego długości (15 m) i połowie szerokości (2,5 m), z przesunięciem profilu południowego o 0,5 m, tak by uzyskać nienaruszony przekrój wewnętrznego stoku wału. Przebadano powierzchnię około 0,4 ara.</p> <p>W publikacjach autorzy badań zawarli różnorakie sądy co do fragmentarycznego stanu zachowania konstrukcji wału oraz interpretacji roli i wzajemnego stosunku między poszczególnymi konstrukcjami a mimo to przyjęto następnie jednoznacznie interpretację wyników tych badań i datowanie poszczególnych faz rozwojowych grodziska. Wznowione w 1996 r. prace na grodzisku miały na celu podjęcie próby reinterpretacji wyników wcześniejszych badań, tym bardziej, iż zaginęła część dokumentacji Zespołu, a pełne opracowanie wyników badań majdanu (wykonane dopiero w 1982 r. przez Dorotę Górna) wprowadziło zmiany w datowaniu faz użytkowania i zabudowy grodu. W 1996 r. odsłonięto ponad 20 warstw nasypu wału w III sekwencjach stratygraficznych, związanych z trzema fazami konstrukcji obronnych wału. Najmłodszym elementem tych konstrukcji jest mur z kamienia na zaprawie wapienno-piaskowej. Dwie starsze fazy wydzielono jedynie na podstawie różnic w strukturze nasypu, bez możliwości ich powiązania z konkretną konstrukcją. Obie te sekwencje przecięte są wkopem pod mur na zaprawie. Calec przy koronie wału, pod murem, osiągnięto na głębokości około 4 m – na całej długości wykopu stanowi go skalka gipsowa z małymi gniazdami piasku. W kolejnych sezonach badawczych planowane jest założenie wykopów na koronie wału oraz na zewnętrznym stoku wału, tak by uzyskać jego pełny przekrój.</p> <p>Materiały i dokumentacja przechowywane są w PSOZ w Kielcach. Wyniki badań zostaną opublikowane w „Slavia Antiqua”, t., XL, 1999. Badania będą kontynuowane.</p>
<p>WIŚLICA-„Regia”, st. 2, gm. <i>loca</i>, woj. kieleckie, AZP 96-63/83</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pallatium wczesnośredniowieczne <p>Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez mgr. Waldemara Glińskiego (Regionalny Ośrodek Studiów i Ochrony Środowiska Kulturowego w Kielcach). Finansowane przez program „Polska-2000” („Tysiąclecie Zjazdu Gnieźnieńskiego”). Trzeci sezon badań.</p> <p>Badano rejon zabudowy pallatialnej na wyspie grodziskowej „Regia”.</p>
<p>WLEŃ-LUPKI, st. 1, gm. Wleń, woj. jeleniogórskie, AZP 81-15/2-</p>	<ul style="list-style-type: none"> • grodzisko wczesnośredniowieczne (IX-X w.) • zamek późnośredniowieczny <p>Badania wykopaliskowe, przeprowadzone przez dr. Cezarego Buśko (Katedra Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego). Finansowane przez Katedrę Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego i PSOZ. Wykopy założono w części zamku dolnego, podłużny wykop wytyczono przez plateau od strony zachodniej.</p> <p>Wyniki badań zostaną opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Archeologicznych”. Badania będą kontynuowane.</p>